

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Felelős szerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

SZEMLE.

Itt van a Latkóczy eset. A közvélemény nem annyira felhaborodással, mint undorral vette tudomásul. És szinte csudálatos, hogy oly hamarosan napirendre tört feletie, legfeljebb azokban a körökben tárgyalják még nagy fe háborodással, ahol az enervált idegzet mindig szenzációra éhes. És ez így van jól. Nem méltó a művelt emberhez a szenzációhajhászás és nem szabad a társadalom ujságvágyát ily szennyes ügyeknek napokon keresztül hosszú lére eresztett tárgyalásával traktálni. Mert a közönség ezt a rosszat hamar megszokja és utóbb már a jót se sem veszi, a jonak értékét becsülni nem tudja, mert izlése elromlott és ítélőképessége elvesztette fogékonyágát. Latkóczyt védelmezni nem lehet, de a társadalom ellen vét az, aki ezt a szennyet kavargatja.

Hanan van ennek az ügynek olyan része, amely a közszabadság és a törvényesség szempontjából valóságos tulkapás számba megy. A rendőrség nem volt képes megállapítani büntető törvénybe ütköző cselekményt. Ha tehát nincs büntetendő cselekmény, akkor nem lehet alkalmazni a büntető nyomozatnak különböző aktusait, sem lefoglalást, sem házkutatást. És a budapesti rendőrség mégis egyszerűen elrendelte és megtartotta a házkutatást egy fővárosi ügyvédnél. Tegyük fel, hogyha ez az ügyvéd ellenszegült volna és tetőlegesen bántalmazta volna a detektiveket: ugyan lehetett volna ezeknek a detektiveknek hatóság elleni erőszak miatt jogosan panaszt emelni? Bizonyára nem, és ez esetben a fővárosi rendőrség tekintélyét aligha emelte volna az elszenvedett és rajta száradt inzultus. Jó, hogy ez meg nem történt, mert magában véve elég nagy az a baj, hogy a közbiztonságnak, vagyonunk, testi épségünk és életünk biztonságának hivatott őrrei: a rendőrség, tehát egy törvényes szerv jogos ok nélkül beront egy magánlakásba és hivatalos házkutatás címe alatt legalább is magánlakástest követelt el és visszaélt hivatalos hatalmával.

Aztán a patika ügy hisszük: Korbuly Dezső ur nemsokára patikát kap szolgálati-ért. És a stilszerűségnek, meg emlékezetnek okáért elnevezni fogja azt akként: Gyógyszerár-Latkóczy Imréhez. Mert Korbuly ur az agant provokateurök szerepét játszotta, a kiszímatoló szerepét, azt a szerepet, amely spici név alatt nálunk oly gyűlöletes történelmi emlék. Pedig hát Korbuly ur el is eshetett volna ettől a jutalomtól. El abban a percben, amikor azt már a markában érezte. Mert tegyük fel, hogy ez a Latkóczy Imre nem a tettenért csibésznek gyávaságával, hanem a megrögzött bünsnek arroganciájával fogadja és kikergette volna a rendőröket,

vagy legalább is megtagadta volna ama provisiós 60 000 koronának visszaadását, kérdés, hogy Korbály ur milyen jutalmat kapott volna?

A közéletnek egyetlenegy eseményét sem szabad kritika nélkül, — tehát készpénz gyanánt — tudomásul venni. Mikor Jules Ferry volt a miniszterelnök: a parlamentben hevesen támadták a kormányt a tonkingi hadjárat miatt. A vita hevőben berohan egy képviselő, kezében egy darab papírlapot lobogtat és vért izzadó szemekkel rohan a szónoki emelvényre és azt olvassa le a kezében tartott tavirat papírlapról, hogy a francia csapatokat Tonkingban döntő ütközetben szétverte az ellenség. A pillanaty meledbberést és néma csendet a legmagasabb fokra korbacolt szenvedély vihara váltotta fel és Jules Ferryt egész kormányával egy pillanat alatt esöpölte a kitért zivatar. A rövid idő múlva megérkezett hivatalos tudósításokban pedig az állott, hogy a francia csapatok döntő diadalt arattak az ellenség fölött! De van meg egy klasszikus példánk.

Ha jól emlékezünk: 1888. január elején az összes budapesti és becsi lapok a közeli orosz haboru rémével ijesztgették a társadalmat. A tőzsdéken hanyat-homlok rohanak az árfolyások és mindez azért volt, mert Tisza Kálmán akkori miniszterelnök a szokásos újévi üdvözlésre adott válaszában — a hírlapok közlése szerint — azt mondta volna, hogy: én hiszek a háboru lehetőségében.

A feltámadt feszült izgatottságot Tisza Kálmán csendesítette le azzal a kijelentéssel, hogy válasz beszédének a hírlapokkal között szövegéből éppen a legkritikusabb helyen egyetlen egy szócska kimaradt, ugyanis ő azt mondotta, hogy: én nem hiszek a háboru lehetőségében.

Gyenge idegzetű impressionisták és a műveletlen elem szokott — kritika nélkül készpénz gyanánt elfogadni minden szenzációsnak látszó állítást, — a komoly és higgadt ember előbb kritizál és azután alkot véleményt.

A magyar föld.

1908. október 22.

(—s.) A hála érzetével állt meg a magyar nemzet egyik legnagyobb jóltevőjének: Gróf Károlyi Sándornak a fővárosban most leleplezett szobra előtt. Főur volt — a legjavából. Rajongásig szerette fáját, egy egész emberéletet és milliókra menő vagyont áldozott jobbvoltáért, eszméket termelt és terveinek megvalósításáért dolgozott íróasztala mel-

lett, járt-kelt és izgatott a társaságban, gyűléseken, és küzdött a — közönnyel, nem törődve a gyanusítással, ment előre a maga által megtervezett uton. És mint annyi sok másnak: neki is csak halála után jutott osztályrészül a társadalomnak osztatlan elismerése. Akkor kezdtek nemes értékét becsülni, amikor már hadverő őseinek csöndes kriptájában — de bizonyára ott is magyar népének boldogságáról — álmodott.

A magyar föld szeretete hatotta át egész nemes lényét. Minden lépése a hazai rögön új erőt adott neki és ezt az az erőt ma alkotásokban látja a magyar nép és ezért róttá le halálját a leleplezett ércszobor előtt.

A magyar föld! Évezredek véves multunk, politikai fejlődésünk és gazdasági történelmünknek minden mozzanata, hősiesség költészetünk, prózai és verses irodalmunk, mindenféle művészetünk, egész társadalmi életünk, minden vágyunk, minden cselekvésünk, örömünk, boldogságunk, szenvedésünk, társadalmi osztályaink közötti ellentétek mind-mind a magyar földért voltak, vannak és lesznek. A magyar földért, melyet ha jókedvből, ha koldus avagy vándor bottal kezünkben elhagyunk — bizony megállít benünket a határnál valami:

„Honszeretet! ha azt ki tudnók mondani...”

Egész társadalmi berendezkedésünknek, az állampolgárok milliói boldogulásának, politikai jogoknak és kötelezettségeknek létalapja ez a föld.

Háboruban vért ontunk érette, békében gazdasági politikával védjük, hogy a mienk maradjon, hogy édes otthonunk legyen.

Ez a mindnyájunknak közös édesanyja, ez a magyar föld mily roppant társadalmi ellentéteknek okozója. A latifundiumoknak és papi nagybirtokoknak szinte mérhetetlen határai mellett alig észrevehetők a törpe birtokok; a középbirtokot, mely az alkotmányos életnek gerince volt: rettentő csa-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerár-
ban — Ára üvegezett 4.— korona

pások nagyrészt elpusztították, vagy felszívta a nagybirtok, vagy szét-esett kis és törpe birtokká.

Ma már — lehet mondani — csak a szélsőségek léteznek: a nagy és kicsiny, illetőleg törpebirtok. — Semmiesetre sem fogadjuk el ideálisnak ezt az állapotot, sőt nagyon rossznak tartjuk, de nem a nagy birtokok nagysága, hanem a miatt, mert nincs meg az átmenet a kettő között, az ellentéteknek kiegyenlítésére és ellensúlyozására és mint a földbirtok rendszerénél, ép úgy társadalmi rendszerünkben is érezzük e hiányoknak roppant hátrányait.

Nagy birtoknak lennie kell, a mint vannak nagy, sőt óriás fák, amint vannak nagy sőt óriás hegyek és amint az emberek szellemi különbözősége is roppant eltéréseket mutat: és ezen természeti különbözőségek folytán egészen természetesnek kell elfogadnunk azt, hogy nagy birtoknak is lennie kell.

Más kérdés azonban, hogy kiket illesse a nagybirtok? Kétségtelenül olyan valakit, akik által a magyar földnek ősi tradíciója politikai és gazdasági téren legelősebben kifejezésre juthat. Ezek pedig csakis magyar családok lehetnek; az mindegy, hogy főúri, köznemesi avagy polgári rendű, de családé legyen a nagybirtok és pedig magyar családé.

A papi földbirtoknak semmi létjogosultsága sincsen, sem gazdasági, sem nemzeti politikai szempontból. A papi birtok nem levén örökölhető, tehát a család tagjaira átszarmaztatható, úgy okvetlenül nélkülözi azt a gazdasági berendezkedést, melyet a birtokos a jövő reményében, a család boldogulhatóságának, sokszor fényének, előkelősége biztosításának kedvéért különben készséggel létesítene. A papi birtok a haszonélvezet tartamanak bizonytalansága miatt sohasem lesz talaja a mezőgazdasági iparnak, — a papi nagybirtokon a belterjes gazdalkodás meg nem valósítható és mert nem hozható a legítavolabbi kapcsolatba sem azzal a nemzeti gondolatokkal, mely a magyar földhöz fűződve politikai jogok gyakorlásának forrása és mert sem a faj, sem a család fentartási tradíciókat nem szolgálja: fentartásuk teljesen indokolatlan, a depossziót ellenben ezer és ezer indok követeli.

Itt van mindjárt az elpusztult középosztálynak restaurálása egy szorgalmas, okos, művelt polgári elemnek képezése által.

E célra a papi birtok volna felhasználandó. Ha másként nem, — hát örökbérleti rendszer alakjában. Nem csak megszűnnék a ma oly kiálló ellentét a nagy és törpebirtok között, nemcsak visszaállítva volna az a természetes átmenet a két ellentét között, mely a múltban nemzeti fennmaradásunknak volt biztos bázisa, hanem a középbirtoknak intézményszerű létesítése és fennmaradásának az örökbevételei intézmény alakjában biztosítása által az életerős, a

munkás és művelt polgári osztály megerősödésének tételnék le az alapja.

A birtoktulajdon fogalmával az arisztokrácia fogalma nálunk kapcsolatos. És ez az arisztokratikus felfogás csak úgy divatos a kicsiny, mint a nagybirtokon. Sőt tán még inkább. A tulajdonjog, mint teljes rendelkezési szabadság, forrása a nyegle gőgnek, hanyagságnak, nem-törődömségnek, sokszor a műveltségnek okozója; — hány családapák csak azért nem részesítik fia gyermekeit magasabb kiképzetésben, mert hiszen ugyis van nekik miből megélni, minek törje tehát magát.

De nem így az örökbérlet rendszerénél. Mert emellett a rendszer mellett ez az arisztokratikus felfogás nem volna képes kidomborodni, hiányoznék ennek a nemzeti alapja: a földnek tulajdonjoga. Ellenkezőleg: az örökbérlet a szerződéses kötelezettségek miatt munkára és mindenekfelett kötelességteljesítésre kápatna bennünket, — egészen más szellem volna ott az irányadó, mint a tulajdonjog rendszere mellett, a mely rendszerénél szerződéses kötelezettségek hiányában a saját szükségleteink mértéke egyúttal mértéke és határa legtöbb esetben minden tevékenységnek és minden ambíciónak.

A papibirtok depossziója és középbirtokokra felosztása által az állam bőven megkapná a főpapoknak — ha kell hát — busás, az alsóbb papságnak tisztoságos javadalmazására szükséges bevételeket. És mindezt teljesíthetné az állam felekezeti különbség nélkül mindaddig, amíg a tőkélynek magaslatán — Franciaországot el nem értük. De a közvagyonosodás is óriási lendületet venne: nemcsak annyi nemes ambíció és annyi tehetség nyerhetne érvényesülést, hanem a koldus- és vándorbotok is szerszámokká alakulva produktív tényezőkké lennének.

Ily birtokpolitikai rendszer megvalósítása óriási nyereség volna mindenkire. A papság megnyerné a javadalmazásának állandó biztosságát, a társadalom egy új, erőteljes és művelt, szorgalmas, munkából élő középosztályt, annyi munkátlan család biztos megélhetését és vagyonosodás terén előmenetelt. De mindennek felett sokat nyerne az állam gazdaságilag is, — a produkció és így a teherviselési képességnek emelkedése által; politikailag is: a magyar faj megerősítése és a magyar földnek biztosítása által; erkölcsileg is, — a felekezeti surlódások állandó és mindenkoron megújuló okainak, a javadalmazási különbözőségeknél eltörlése és a birtok rendszer természetesen egyensúly viszonyainak helyreállítása által.

Ez volna a magyar földnek igazi védelme!

Katonai kérdések a delegációban.

A hadügyi budget tárgyalása.

Szó a Nasztics úgyről.

Budapest, október 22.

A magyar delegációban ma a hadügyi budget került tárgyalás alá. Az ülésen gróf Zichy Tivadar elnökölt. — A napirend előtt Babits Gyalszki Lyuba a horvátországi szerb hajszaról intépellaltta meg a belügyminisztert, mert szerinte a följelentések a katonai körök akciójával hozhatók összeköttetésbe. Állítólag Naszticsot és Fornert a vezérkar támogatta.

Hoffmann Hugó altábornagy: A hadvezetőségnek van a szerb mozgalomról tudomása, mert a hadügyi kormány nagy figyelemmel kíséri az egész sajtót, hogy tudja, mi történik politikai tekintetben. Hogy azonban mit irjanak az egyes hírlapok, ezt nem befolyásolhatja a hadügyminiszter. Az egész délvidéki mozgalom bűnügyi következtetéseket von maga után, amelyekre szintén nem gyakorolhatnak befolyást a katonai hatóságok.

Tagadja, hogy a katonai hatóságok befolyanak a mozgalomba. Még a boszniai 15. hadtestnek sem volt abban része, pedig annak politikai hatásköre is van.

— A tisztek magánténykedését nem nem kísérhetjük tüzetes figyelemmel. — Ha Forner kapitány tényleg befolyt az ügyekbe, el fogok ellene járni.

A bizottság az altábornagy válaszát tudomásul vette.

Magyar hadsereget!

Okolicsányi László: Elfogadásra ajánlja a költségvetést. A hadsereg fejlesztése elől a magyar nemzet nem zárkozhat el. — A parlamenti többséget folyton gonosz vádakkal illetik. A többség kész a hadsereg részere áldozatokra, ha meggyőződik arról, hogy a hadsereg a magyar államiség védelmére szolgál. A hadsereg mostani állapotában valóságos anakronizmus. A nemzeti érzés a dinasztiahoz való hűség egyaránt követelik a hadseregnek nemzeti irányon való reformját.

Szemere Miklós: A kormányozható lég-hajókról és repülő gépekről szól. — Nagyon hibáztatja, hogy a hadügyi kormány költség-előirányzatában a kormányozható hadi lég-hajóról nincs szó. Az nem kielégítő, hogy a közös hadügyi kormány lelkes bizalommal áldozatkészégre számít.

Szabó István: Feltűnőnek tartja, hogy míg Németországban és Franciaországban évek óta a hegyesformájú gyalogsági lövedékek vannak használatban, melyeknek kezdő sebessége 860 méter, nálunk a 640 méteres kezdő sebességű lövedékeket használják. Pedig itt költségkülönbség nincs. Főlegesen tartja a dobosokat s ezzel egyszerre 2000 emberrel több gyalogos kikerülne harevonalba.

Bakonyi Samu felszólalása.

Bakonyi Samu: A dinasztia és a két állam biztosságát a nemzeti követelések teljesítésében kell keresni. Rámutat az osztrák delegáció ugratására. Mielőtt a nagy katonai kérdések elintézését nyerne, a mentességi tartalékba tartozás kérdését kell olyan irányban megoldani, hogy a földművelő magyar családok ne veszítsék el kenyérkeresőjüket.

Molnár János: A legénységet úgy kell nevelni, hogy a szocializmus nemzetközi és vallastalan tévtanai ne lehessenek reá hatással. A katolikus legénység vallásos nevelése dolgában intéz kérdéseket a hadügyminiszterhez. Reméli, hogy nem kap 1010 olyan brüsszk választ, mint annak idején Fejérvárytól, aki azt mondta neki, hogy a hadsereg nem akar kapucinusokat nevelni. (Derűtlenség.)

Hellebront Géza: Míg a nemzeti követelések teljesületlenek, addig a magyar nemzet a hadseregért újabb áldozatokat nem hozhat. Kérdést intéz a hadügyminiszterhez, hogy a nyugdíjak tekintetében történik-e meitányos reform?

Tomisics György: Kérde a hadügymiszter, mikor kezdenek komolyan hozzá a lika-dalmáciai vasut építését.

Tuskán György és Babits Gyula horvátul beszélnek.

Többek felszólalása után a költségvetést általánosságban elfogadták.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A város ügyei.

A jövő évi költségvetés.

— október 23.

Tegnap délután tartotta a jog- és pénzügyi bizottság ülését, amelyen több nagyfontosságú és nagy-horderejű városi ügy került a napirendre.

A városi nyomda és a világi-tási vállalat költségelőirányzatán kívül ott szerepelt még az új helyi-érdekű vasut végállomás ügye, amelynek létesítése elsőrangú fontos érdeke Debrecennek.

A szabolicsiak is erősen pályaztak reá, nagy érdek tehát, hogy a vasut létrejöttét minél inkább sietessük.

A színház ujjáépítése, vagy alapos kijavítása is nagyon megszívlelendő dolog. A folytonos apró javításokra nagyon sok pénz megy el, alaposan kellene tehát segíteni a bajokon.

Az ülés legfontosabb része különben a felügyelő bizottság jelentésével kapcsolatos költségelőirányzat tárgyalása volt.

A költségelőirányzatban, illetve a jövő évi költségvetésében azonban nagy tévedések vannak. Mintha csak arra volna berendezve az egész, hogy megláthassuk milyen szépen ellehet a külszin alá nagyon sok mindent rejteni.

Csak az a kérdés azután, hogy meddig?

Előbb-utóbb kibukik a lóláb és meglátszik, hogy milyen „reális” is az a költségvetés. Csak aztán későbbre ne legyen eső után a köpönyeg! Mert hiába szavaznánk le, hogy kétszer kettő négy, az bizony csak négy marad. És hiába tagadják meg — mégis mozog a föld.

Mindent meghoz az idő. A költségvetés „realitásának” a „beigazolását” és megfogja hozni előbb vagy utóbb.

És mindennek Debrecen városa becsületes polgárai adják meg az árát, akik keserves verítékekkel fizetnek meg majd ezért a „realitásáért!”

A sámsoni vasutvonal.

Debrecen város közönsége és a sámsoni vasut között kötendő szerződést olvasásuk fel, a nagyerdei védszalagot illetőleg. Főjegyző konsztatja, hogy ez a szerződésajánlat már jóval kedvezőbb, mint az, amit a helyi vasut nemrég benyújtott.

Magoss György főjegyző azt javasolja, hogy inkább fogadják el a szerződést úgy, hogy 20 méter távolságra irtsák ki az erdőt — mintsem 10 méterre és még egy másik 10 métert állandóan tisztán tartanak a levelektől, cserjéktől, vihartól kidőlt fáktól.

Márk Endre nem hajlandó az ilyen nagy fairtasba belemenni, inkább hajlandó a védszalagot örök időnkig 20 méterre tisztán tartani.

Vecsey Imre kijelenti, hogy ő sem

helyesli azt, hogy feláldozzák az erdő fáit, ha meg lehet kímélni azokat. A jog- és pénzügyi bizottság úgy határozott, hogy az erdőt csak 10 méter távolságban vágja ki a védszalag létesítésére.

Az ispotályi végállomás.

A helyi vasut másik kérelmét tárgyalták ezután, az Ispotály laponson építendő végállomás létesítése tárgyában.

Négy hold 330 négyszögöl területet kérnek a várostól négyszögölként 8 koronájával. A város a Hajdusámson—nyirbátori vasut végállomása céljaira engedné át a kérdéses területet, ha azonban 5 év alatt még a társaság meg nem nyerné a vasut építési engedélyt, a területet a város ismét birtokába veheti.

Vecsey Imre főjegyző fejtegeti, milyen nagy érdeke a városnak, hogy a Nagyerdőn levő végállomást a helyezzék. Valósággal elrontja a Nagyerdő szépségeit a vasuti állomás.

Fejér Ferenc nem hajlandó szívesseget tenni a helyi vasutnak, mivel az nem viszonozza a város előzékenységét. Ki kellene használni ezt a kérelmet a vilamos vasutá való átalakítás kérdésével. Ha mégis teljesítene a bizottság a kérelmet, csakis készpénzzel és ne törzsrészvényekkel történhessék a megvétel.

Márk Endre a kérelemnek a napirendről való levételét javasolja. A kérdést majd a kisvasutnak vilamos üzemű való átalakításakor tárgyalják.

Beregi Nagy Sándor is hasonló értelemben beszél.

Hochfelder Jakab elsőrendű kérdésnek tartja a Debrecenne nézve oly előnyös Nyirbátorral való összeköttetést. Nem helyesli tehát, ha elébe akadályokat gördítenek.

Magoss György felvilágosítással szolgál. A kérés csak azt célozza, hogy hol állítsák fel a végállomást. A végállomás kérdése nem fontos. Az a 8—10 tisztviselő, hogy Debrecenben lakik-e vagy Nyirbátorban — az mellékes.

Vecsey Imre vázolja a vasut felállításának a nehézségeit. Szabolcs megye is szeretné a maga számára megszerezni az összeköttetést.

Magoss György nem hajlandó ugyan sietni a kérelem teljesítésével, de a vilamos üzemű való átalakítással nem kapcsolja az engedélyt össze.

Márk Endre teljesen elfogadja a Fejér Ferenc indítványát.

Márton Imre szól ezután. Egy véleményen van a főjegyzővel. Nagyon elég kikötés az a biztosítás, hogyha a vasutat öt év alatt meg nem valósítják, a város ismét visszaveheti a tulajdonába. Nem kell tehát több nehézséget gördíteni a vasut létesítése elé. Javasolja, hogy csakis akkor engedjék át a területet, ha a társaság megkapta az engedélyt a vasut kiépítésére.

A jog- és pénzügyi bizottság elfogadja a főjegyző indítványát, tehát elhalasztják a kérelem teljesítését, míg a vasut kiépítése bevégezett dolog nem lesz.

A városi nyomda.

A városi nyomda költségelőirányzatát tárgyalják ezután. A városi nyomda nagyon szép eredménnyel dolgozik, a jövőben is ilyen a kilátás, amint a nyomdafelügyelőbizottság jelenti.

Márk Endre kérdést intéz a „Debrecen” nyomtatása felől.

Ifj. Schwartz Vilmos felvilágosítással szolgál. A „Debrecen” hírlapkiadó-társaság mindössze 5300 koronával tartozik, de a lap ezután nyomatását magán ember fedezi, tehát ez oldalról teljesen biztosítva van a város.

A világi-tási vállalat.

Ezután a városi világi-tási vállalat költségvetését tárgyalják.

Debreczeni Jenő igazgató ismerteti a világi-tási vállalat előrelátható kiadásait és bevételeit.

Szerinte a vállalat szép haszonnal kecsegtet a jövő évben is.

Márk Endre a kedvező kilátásokra nézve azt jegyzi meg, hogy most már olcsóbbá lehetne tenni a világi-tást.

Debreczeni Jenő biztosítja a bizottságot, hogy a világi-tási vállalat azon lesz, hogy minél olcsóbban adhasson gázt és villanyt.

A gázszükséglet nem fogy a villany-szükséglet növekedésével. Mindakettő — egyre nő.

Majd egy év eredménye után lehet az árleszállításokról érdemlegesen beszélni, különben is az összes vidéki városok között Debrecenben legolcsóbb a gázvilági-tás.

A bizottság úgy általánosságban, mint részletesen elfogadja a világi-tási vállalat költségvetését.

A színházi díszlettár kibővítése.

Aczél Géza főmérnök előadja, hogy mily égetően szükséges a díszlettár kibővítése. Feltétlenül szükséges bővítést eléggé indokolja az, hogy a színpadon alig lehet mozogni a sok felhalmozott díszletek miatt.

Az igazgatónak külön kell raktárhelyiséget tartani. Különben a színházi bizottság kívánja a bővítést.

Márk Endre nem hajlandó a bővítési tervekbe belemenni.

A bizottság nem veszi be a költségvetésbe a díszlettár bővítését.

A színház kijavítása vagy ujjáépítése.

A színház ujjáalakításának régóta vajdó kérdése is napirendre került.

Márton Imre megjegyzi, hogy az átalakításokat az évenként erre a célra félretett pénzügyösszegekből kellene fedezni.

Aczél Géza rámutat az ujjáalakítás szükségességére. A színpad átalakítása és a páholy butorzat kicserélése feltétlenül szükséges. Hisz oly rosszak a butorok, hogy azokat már javítani sem lehet.

A költségvetést a legközelebb megint ki fogja dolgozni, mert a multkori betérjesztését a tanács elvetette.

Vecsey Imre főjegyző felvilágosítja a főmérnököt, hogy miért vetette el a tanács a költségvetést. Fel kell építeni a színházat, nem pedig örökre toldozgatni és foldozgatni.

Aczél Géza szerint az ujjáépítés nem okvetlen szükséges. A színpadot kell csupán tűzbiztonsági szempontokból is kifogástalanná tenni. Évtizedekig elvárhat még az ujjáépítés.

Márton Imre kijelenti, hogy nem hajlandó a javítás ügyét továbbra is halasztgatni, mert ebből kár háromolhatik a városra.

A bizottság a színház javítási költségeire 11 ezer koronát irányoz elő.

A kereskedő társulat kérelme.

A kereskedő társulat 3500 korona segélyt kér polgári iskolája számára.

Roncsik főszámvevő javasolja, hogy a rendkívüli segélyt emeljék fel 1000 koronára.

Fejér Ferenc az állandó segélynek 8 ezer koronáról 20 ezer koronára való felemelését javasolja.

A bizottság az előadói javaslatot fogadja el.

A Zenede kérelme.

A „Zenede” kibővítése céljából 60,000 korona segélyt kér. Előadó javasolja 10 éven keresztül 6000 korona évi részletbe kiadni az összeget.

Fejér Ferenc és Aczél Géza hozzászólása után a bizottság elfogadja az előadó javaslatát, tehát a „Zenede”-nek a kért segélyt megadja.

A jövő évi költségvetés.

Ezután a felügyelő bizottság előterjesztését olvassák a jövő évi költségelőirányzatának a tárgyalásáról, amit a felügyelő bizottság általánosságban el is fogad.

A költségvetés részleteiben már sok a tévedés. Igy 108 ezer korona pénztári ma

radvány úgy szerepel mint bevétel. Pedig különbség van a „bevétel” és „jövendelm” között.

A költségelirányzat részletes tárgyalásánál is nagy részben a felügyelő bizottság javaslatát fogadják el, több tételt azonban felemlenek a „bevétel” rovatában és viszont leszállítanak a „kadás”-éban. (Az emelés körülbelül 34 000 korona.)

A költségelirányzat bírálta a különbea még visszatérünk és teljes részletességgel fogjuk tárgyalni a „bevételeket” és „kiadásokat”, amelyek nagyon szépen festenek kívülről. Nem is csoda, hiszen úgy készültek, hogy kívülről mutassanak legalább eredményt. Jobban mondva, hogy eltakarják — a költségelirányzat inreálitását.

A Gönczy-Egylet vándorgyűlése.

Tanítók gyűlése Bősörményben.

— október 23.

Tegnap tartotta meg a hajdúvármegyei tankerületi tanítók Általános Egyesülete népes vándorgyűlést Bősörményben. A városi újságház díszterme zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel, midőn tíz órakor az egyesület elnöke, Csúrka István debreceni tanító az ülést megnyitotta.

Az elnöki megnyitó után az egész gyűlés levonult a városbáz előtti tere, ahol a Hymnus és Szózat elénekése közben az elnök, a hajdúk dísz fejedelmének, Bocskaynak szobrara letette az egyesület szép koszoruját.

Ezután a gyűlésterembe visszaérve a titkári jelentés és ezzel kapcsolatban egy Debrecenben felállítandó tanítói interaktus javaslat tárgyalása következett. — Majd az Országos tanítói szövetség megalakulásáról és a T. O. B.-nak, a tanítói nyugdíjörvény revízióját illető állásfoglalásáról szólt be Lévay Imre hajdubősörményi tanító mint előadó.

A tárgysorozat következő pontja Varga Béla debreceni tanító előadása volt a gyenge tehetségű gyermekek oktatásáról. A pedagógia legújabb térdőítéséről szólott az érdekes előadás, melyet mindvégig feszült figyelemmel hallgatóit az igen nagyszámú közönség.

A gyűlés programjának legérdekesebb pontja az Országos Magyar Gazdaszövetség kiküldöttjének, dr. Molnárnak szakszerű előadása volt a legégetőbb gazdasági kérdéseink megoldásának mikéntjéről. Vonzó és lendületes előadásban rámutatott azokra a sebekekre, amelyekből földműves osztályunk nemzetfenntartó teste vérzik, az uszorára és az ok-szerű gazdálkodás tudásának hiányára. Ezen sérelmes állapotok fokozatos megszüntetésére a tanítók sokat tehetnek. Meg kell kétszerezni a fűszalat, ezt pedig csak a gazdasági tudás segítségével lehet elérni. És fel kell a népet viágoztatni arról, hogy a legmeghozhatóbb kereskedelmi elv a becsületesség.

A közgyűlés után közebed volt, amelylyel a vendégszerető Hajdubősörmény város és a református egyház latta el a vidéki vendégeket.

Ítélet a Kardos ügyben.

Felmentették a Kardos testvéreket.

— Express tudósítás. —

Budapest, október 22.

Tizenkét napi tárgyalás után ma hozta meg a budapesti törvényszék a Kardos ügyben az ítéletet. A tárgyaló terem zsúfolásig megtelt, amikor a bíróság Taold elnökkel az élén bevonult és kibirdette a törvényszék ítéletét, mely valamennyi vádiottat, nevezetesen Kardos Árpádot, Kardos Gézá, Kardos Lipótot, Kardos Zoltánt és Kardos Dezsőt, egy a család, mint a hűtlen kezelés vádjai és azok következményei alól felment.

Az ítélet indokolásában konstátálja a bíróság azt, hogy egyáltalában nincsen bün-

eselekmény, továbbá, hogy úgy a bizonyítás anyaga, de még id. Vécsy Tamás és Kócs Emeér dr. vallomásai is a mellett szólnak, hogy a Vécsy csoport haszonleső, kockázatos vállalkozásban akart résztvenni. A tárgyalások folyamán bebizonyult, hogy a Kardosok kezében egy fillér idegen pénz sem maradt.

Megállapították a szakértők, hogy Kardosék a felvett pénzt az utolsó fillérig a részvénytőke befizetésére fordították. Beigazolást nyert az a körülmény is, hogy míg Vécsyék már az első évben haszonjuttalékokat vettek fel, addig Kardosék minden illetményüket benthagyták.

És végül bizonyították találta a bíróság azt, hogy a bankok bukásának okozói a Vécsyék voltak, akik a válságos időben elhagyták az intézeteknél viselt állásaikat s ezáltal aláásták a bankok tekiatályt.

A nagy feltűnést keltő ítéletet a közönség látható meglepéddel fogadta. Az ügyész felebbezést jelentett be, míg a védők megayugodtak az ítéletben.

A bíróság ítélete alapján Kardos Árpád és Géza, akik majd kilenc hónap óta vizsgálati fogaszban voltak, azonnal szabaddá helyeztettek és övéik kíséretében hagyták el a törvényszéket.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól megemti s rendszerőhöz, vidámsághoz segíti őket.

Aggródó szülők ezrei nézték elragadtatva gyerme-

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt kérik figyelembe venni.

kük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsiót

szívesen fogadja és könnyen emészti meg.

Egy eredeti üveg ára 2K 50.

Kapható minden gyógytárna.

Adler József tragédiája.

Tebolyban meghalt

Egy volt debreceni kereskedő halála.

Debrecen, október 21.

Debrecen kereskedő világának általánosan ismert tagja volt Adler József, kinek évekkal ezelőtt a Kossuth-utcán jömenetelű nőidivat, vászonáru üzlete volt. A konkurrencia fejlődésével azonban nem állott arányban üzleti forgalma és Adler kénytelen volt üzletét eladni.

Ezekután pedig még szomorubb napok következtek Adlerre. Egyszerre csak az elmezavar tünetei kezdtek rajta mutatkozni és mikor a rettenetes betegség kitört rajta, dühöngve le akarta gyilkolni családját, de rettenetes őrületében megakadályozták.

A szerencsétlen embert ezután családja kénytelen volt a köz-kórház elmeosztályán elhelyezni s azóta ott ápolták, de sikertelenül, mögötte örökre bezáródtak az elme-kórház vaspántos kapui.

A tragikus sorsra jutott Adler József most, két esztendei rettenetes kínódás után az élőhalottak borzal-

mas birodalmát feloszerélte a halottak országával. Tegnap reggel hajnalban a köz-kórházban meghalt. A hivatalos orvosi vizsgálat szerint is a halál oka a teboly.

Adler József tragikus halála nagy családot hozott kétszeresen fájdalmas gyászba. Ma temetik a Széchenyi-utca 25. szám alatti gyászházból.

A Boka-hangverseny.

Diszelőadás a nagy olgány emlékére.

Debrecen, október 22.

Az a hangverseny, melyet a Boka Károly híres cigány primás születésének százados évfordulójára rendez a Csokonai-kör, már minden pontjaiban meg van állapítva.

A programból felemlítjük Dóczy József felolvasását, amelyben méltatni fogja Boka Károlyt, mint zeneszerzőt és mint zenészt, továbbá Zilahyné Singhoffer Vilma énekszámát és a Cigánybáró első felvonását, melyben a szintársulat legjobb erői fognak közreműködni. — A hangversenynek legérdekesebb része lesz azonban a helybeli összes cigányzenekaroknak együttes fellépése, amelynek a Hymnuson és a Rakóci-indulón kívül el fogják játszani az öreg Bokának a leghíresebb szerzeményeit és nótáit a jelesebb primások vezetése alatt; egyik helybeli primás pedig a Boka kesergőjét játsza.

A hangverseny iránt, mely különben folyó hó 30-án a színházban fog végbemenni, mint bérletszünetes előadás de rendes helyárrakkal, általános érdeklődés mutatkozik, annyival inkább, mert a tiszta jövedelem Boka Károly síremlékének fentartására és részben a cigányzenekarok segítő egyesületének javára van szánva.

Színház. Művészet.

Műsor:

Pénteken: „Tündérszerlem” operette B bérlet.

Szombaton: „Mi történt az éjjel?” bohózat C bérlet.

Vasárnap délután: „Tatarjárás” operette bérletszünet.

Vasárnap este: „Koldus gróf” operette bérletszünet.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután a Tatarjárás nagy sikert aratott eredeti magyar operette kerül színre új kiosztással. Lobonyi generálist Gyöngyi Izó, Magyarósi önkéntest Zsigmond Anna, Riza bárónét Radó Anna, Walersteint, a tartalékos hadnagyot Nador Zsiga játsza.

* **Szereposztás.** Már több ízben tapasztaltuk, hogy a szereposztás körül nagy elnézések történtek. Különösbbe tapasztalhattuk már ezt a „Tündérszerlem”-ben, „Folt, amely tisztit”-ban stb.

Az igazgatóságnak felhívták már a figyelmét arra a körülményre, hogy Ligetinek ne adjon olyan „Cincé”-féle szerepeket. Az ilyenekben nem komikus, hanem szánalmas. Szinte visszatetszést szül nézni, hogy kőkők a legremekebb énekszámokkal. Csak maradjon meg ő a maga hivatása mellett és ne vágyakozzék „tenorista” sikerekre.

Felhívjuk tehát ujjolag az igazgatóság figyelmét a szereposztás körüli nagyobb körültekintésre.

Este a Koldusgróf megy új betanulással, a főbb szerepeket Rózsa Lili, Gerő Ida, Radó Anna, Gyöngyi Jolán, Kemény Gyöngyi, Győre, Ligeti, Torma. Tallián adják. A kis Bogumilt Kemény Olga játsza. Ez

estén lépnek fel először a Pereszl-növérk, kik a második felvonás nagy estélyi jelenetében zsekké-táncot lejtnek.

Az igazgatóság legközelebb Fieber operettjét, Swihákok és Eysler operettjét, Vándorlegényt eleveníti fel.

— **Osókpírulák.** A pajkos, a ledér muzsa csintalankodott tegnap este színházunkban. Henneqien és Bulbaud piros színlepos darabját, a Osókpírulákat elevenítették fel, amelynek előadását két évvel ezelőt betiltotta a színügyi bizottság. Ez a körülmény természetesen csak fokozta a pikantériákra éhes közönség érdeklődését, amely zsufolásig megtöltötte a nézőteret. A szereplők különben elemükben voltak. Zilaby, Békés, Hahnel, Huzela, Gyöngyi kitanóron játszottak. A publikum jóízűen mulatott a sikamlós jeleneteken, az „aranyifjúság” pedig tomholva hívta a lámpák elé a színészeket. Óh tempora, óh mores!

* **Tündérszerelem.** Ma kerül színre a Tündérszerelem rezényes daljáték ötödik B) bérletben. Ez előadás iránt, tekintve a nagy sikerre, melyet ez a kiváló operette aratott, már is nagy érdeklődés mutatkozik.

Harapdáló rablók.

Ejjel a Petőfi-téren.

— október 22.

Különös részletekkel bíró rablási ügyben nyomoz most a debreceni rendőrség, még pedig sikertelenül.

Stirbuly Lajos Barna-utca 15. szám alatt lakó kőműveseged két más társával elindultak késő este mulatozni. Közben bevetődtek egyik Petőfi-téri vendéglőbe, hol pár órát töltöttek. Ezalatt a vendéglőben verekedés támadt, melyben azonban ők nem vettek részt, hanem látva a veszedelmes helyzetet jobbnak látták kivonulni a vendéglőből.

Mikor a helyiségből kiléptek, a sötét utcán négy ismeretlen alak támadt rájuk. Az egyik támadó Stirbuly Lajosra vetette magát és rákiállított:

— Fizetsz, vagy nem?!

Stirbuly nem tudta mire vélni a dolgot, de önkéntelenül zsebébe nyult és kezébe fogta 27 koronáját tartalmazó pénztárcáját. A támadó ekkor rárontott és mivel sehozon sem tudta kezéből kicsikarni a pénztárcát, Stirbuly kezébe oly erővel harapott bele, hogy egy darab hús a szájába maradt. A fajtálatól Stirbuly eleresztette kezét, mire a brutális rabló kikapva a pénztárcát és társaival együtt elmenekült az éjszaka sötétjében.

Stirbuly három hétig gyógyuló sérülést szenvedett. Rögtön feljelentést tett a rendőrségen, de támadói felől nem tudott semmifele felvilágosítást adni.

Az egész dologban egyébként nagyon érthetetlen az a kiállítás, hogy: fizetsz vagy nem?! Valószínű, hogy támadójával valamiféle számlázási viszonya volt Stirbulynak, csak ezt nem akarja beismerni. A rablókat nyomozza a rendőrség.

Csütörtöki felolvasó-est

Az első ciklus első estéje.

— október 22.

Tegnap délután a siker jegyében indult meg az idei felolvasó esték sorozata. A főgimnázium dísztermét zsufolásig megtöltötte a nagy és intelligens közönség.

Elsőnek Jászay Rezső dr., róm. kath. főgimn. igazgató, mint a rendező-bizottság elnöke mondotta el lendületes megnyitó beszédét, melyben első sorban megköszönte a közönség lelkes érdeklődését a jótékony ügyre és a nemes szellemű szórakozás iránt, fölkerve mindenkit, hogy tehetsége szerint segítsen virágzásra juttatni a könyvörletnek az Isten nevében elvetett magvait, amely munka dícsőségesebb a gula és sziklasírpító Fáraók hivalkodó öröklődésénél, mert a kényszerített munka megalázó emlékei la-

sankint a feledés porába omlanak, míg az önkényt ajánlott munka és ker. jótékonyosság paradicsommá varázsolja a földet és biztosítja az örökkévalóságot.

Az általánosan felhangzó tetszésnyilvánítások után a Svetits-iskolai róm. kath. tanítónőképző-intézet bájos növendékserege lépett a színi emelvényre, hogy Husz Lajos tanár vezetése és zongorakísérete mellett előadják a „Honvágy” és „Az éjhez” című énekkarokat. A rendkívül melodikus és lelheltszerű pianókkal finomított bájos dalok — kivált a balekkelt magán női ének által nyertek ellenállhatatlan hatást, mit a közönség zajos tapsal honorált. A művészi ének betanítása Izabella nővér lelkes buzgólkodásának eredménye. Miért a nyilvánosság előtt mond hálás köszönetet a rendező-bizottság.

Ezután városunk jeles zeneszerzőinek egyike Széll Kálmán dr. adta elő saját szerzeményű „Amorette keringő”-jét zongorán, nagy és általános tetszést aratva.

Ezt Husz Lajos tanár felolvasása követte „Az esztétikai életéről”. A mely eszmemenetű, pompás stílusú és nagy szorgalommal készült tanulmányt is nagy tetszéssel fogadták.

Az est egyik legérdekesebb száma a Gyöngyi Jolán, a színház tagjának első fellépte volt. Először Maillard dalokat énekelt Mártonfalvy György színházi karmester bámulatosan precíz zongorakísérete mellett. A kisasszonynak magas fekvésű mezzoszoprán hangja erővel és ezútszenesen csengett és különösen a Tarnay-főle drámai dalban, „Az anyai szív” megható legendájában, szinte szívetrázó szavalattá finomult, nagy általános hatást keltve mindent oldalon.

A hosszantartó és folytonos tapsra Farkas Imre egyik románcát énekelte a saját zongorajátéka kíséretében. Az erre ismételtén kitoró tapsvihar még egy bájos kis költemény drámai előadására bírta. A kedves megjelenésű művésznő jó akvizíciónak bizonyult a magas nivóju esték művészi értékének megtartásáért.

Következett egy kedves móka-felolvasás Mihalovits Jenő tollából, Than Gyula pompásan színező nyelvevel. A pajzán, humoros, szatirikus és komolykodó öletek folytonos derűtségben tartották a háfásan kacagva tapsoló, helyeslő közönséget. Mihalovits Jenő a mi saját, külön Sipulusunkká nőtte ki magát a bizony-bizony nem sok kelleme hozzá — csak idő, ami nála sohasem elég — hogy a legnagyobb humoristák közé emelkedjék. Ő a felolvasó esték legnagyobb jóltevője, legjobb ízű kacagatója.

Záradékol Magyar Imre és Gyula zenekarokkal adtak elő gyönyörűen néhány részlet a Bohemekből és magyar népdalokból. A náluk megszokott művészi összjáték közben is feltűnt Magyar Gyula nagy tökéletességű gordonka szóója, melyhez hasonlót csak a filharmoniai nagy estéken szoktunk hallani. A jövő felolvasó est november 5-én lesz.

H I R E K.

— **A debreceni honvédtisztek bemutatása.** A honvéd tartalékos tisztek és tisztviselők tiszti bemutatása folyó évi nov. hó 4-én a tiszti előbematatás pedig folyó évi november hó 14 én reggel 9 órakor tartatik meg, — a Péterfia-utcai honvéd laktanyában. Golyó évi november hó 6-án a tartalékos hadapródok és hadapród jelöltek bemutatása folyó évi november hó 16-án reggel 9 órakor pedig ezek utóbbematatása tartatik meg szintén a fenti honvéd laktanyában.

— **Egy neves büntető jogász halála.** Máramarosszigetről jelentik: Várad Gábor m.-szigeti törvényszéki bíró, esküdt-bírósi elnök, ismert büntető-jogász, aki annak idején a petrovai bűnper tárgyalásait vezette, Budapesten meghalt. Temetése tegnap ment végbe, óriási részvét mellett. Halálát előkelő rokonság gyászolja.

— **Ohati állomási kut.** Az ohati állomáson nincsen jövizű kut. Csegérről kell odahozni az inható vizet. A legérdekesebb az egész dologban az, hogy — mégis csak

van jó viz Ohaton. Igen ám, de az a baj, hogy csak a mozdonyok számára. A városi tanács most megkeresi a Máv.-ot, hogy a kezelésében levő állomáson lássa el víznyomó készülékkel a mozdonyok vízszükségleteinek kielégítésére szolgáló kutat.

— **Népkönyha.** A népkönyha ügyében a tanács Oiah Károly indítványára tegnap elhatározta, hogy most is, valamint a múltban a négyeletet kéri fel a segédkezésre. A népkönyha felszerelésére 1000 koronát utalványoztak ki, így tehát rövidesen újra megnyílik a népkönyha.

— **Főiskolai Lapok szerkesztősége** 400 koronát kért segélyképpen a tanácstól. A tanács teljesítette is a kérést, de azzal a kikötéssel, hogy a 400 koronát természetben adja a városi nyomda által a „Főiskolai Lapoknak”.

— **Bő istenáldás.** Hajduhadházon állandó szóbeszéd tárgya az a bő istenáldás, mely egy ottani földmives párt látogatott meg. Kálmán Gergely földmives napszámos felesége ugyanis tegnapelőtt három egészséges ujszülöttnek adott életet. Mind a három leány és teljesen kifejlett, életerős csecsemő. Ugy az anya, mint gyermekei jól érzik magukat.

— **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán a helybeli állami anyakönyvi hivatalba a következő haláleseteket jelentették be: Bagdi Lajos ref. 5 hónapos, Csire Zsuzsánna ref. 57 éves, Bagdonovics Janos ref. 60 éves.

— **Téli keztyűk, sárcipők, gummi kűlönlegességek** Györfi Sándornál Simonffy-utca 2.

— **Üzlet áthelyezés.** Tegnap K. Lajos Utóda Eperjesy István, a városháza épületében 68 év óta fenn álló könyv, papír és zeneműkereskedését Kossuth-utca 11. sz. alá helyezte át.

Fercel Carola tánciskolájában a beiratkozások megkezdődtek. Szent Anna-utca 22. szám.

Igen sok betegségnek a lég-huzamkihülész a főokozója, ez ellen hatásosan védekezhetünk, hogy ha az ajtókat és ablakokat lég-huzamelzáró-vattával látjuk el, mely esetben a tüzelőanyagokban is igen sokat megtakarítunk. — Kapható Mentze Henrik ujdonságok áruházában Kossuth-utca 4. szám.

Szerbia háborút akar.

— **Növekedik a harci kedv.**

— **A balkáni bonyodalom.**

— **Távirati tudósítások.** —

Szerbiában csak nehezen akar-nak csillapulni a háborút szerető elemek. A szerb lapok kivétel nélkül irnak Ausztria-Magyarország ellen, még a kormány felhivatalosa, a Samonprava is úgy ír Magyarország-Ausztriáról, mint egy „könyörtelen rendőrállamról”, amely szégyene Európának.

A belgrádi osztrák és magyar kereskedők nagy szorultságban vannak.

Az üzletek előtt állandóan csoportok vannak, akik megakadályozzák, hogy vevők léphessenek az üzletekbe.

Egy hölgyet, aki egy ilyen üzletben vásárolt, a tömeg inzultálta. A bojkottált kereskedők közül többen be is zárták üzletüket. — A bojkott rendezését a diákok vállalták.

Belgrád községi hatósága elhatározta, hogy minden osztrák és magyar állampolgárt szolgálatából elbocsát.

A hadiszerek kivitele tilos.

Az osztrák-magyar monarchia óhaja, mint egy félhivatalos jelentés mondja, hogy amennyire tőle telik, a Balkán-félszigeten előforduló konfliktusokat megelőzze és békés szándékait bizonyítsa. Ennélfogva a magyar kir. miniszterium a Szerbiában és Montenegróban ez időszert uralkodó viszonyokra való tekintettel a közös külügyminiszterrel és a cs. kir. osztrák kormányral egyetértve, indítatva érezte magát a hadiszükségleteknek Szerbiába és Montenegróba való ki és átvételét további intézkedésig megtiltani. A hivatalos lap mai száma közli a kormány erre vonatkozólag fenálló kereskedelmi szerződésekkel teljesen összhangban álló rendeletét.

Megerősítik a határt.

A magyar delegációban Zichy Miklós interpellálta a hadügyminisztert a szerbiai állapotok miatt. A miniszter helyett Hoffmann tábornagy kijelentette, hogy a hadvezetőség minden pillanatban kész, hogy a határokon a csapatokat megerősítsék. Ez a mozgósítás bejelentése.

A monarchia Török országhoz.

Konstantinápolyban a bojkott mozgalom folyton növekszik. Hír szerint Aehrenthal külügyminiszter odanyilatkozott, hogy a szandzsákok csak akkor ürítik ki, ha Törökország a bojkott mozgalmat elnyomja és megakadályozza.

Aehrenthal külügyminiszter felhívást intézett a portához, hogy Törökország az annekszió miatt tiltakozását a béke érdekében vonja vissza. A nagyvezér a felhívást erősen visszautasította.

Bulgária békét akar.

Szófiából jelentik, hogy Ferdinánd király egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy ő és országa őszintén óhajtják a békét s annak érdekében mindent elkövet.

Bankegyesület

részvény társaság

Debreczen, Piac-utca 72. szám alatt.
Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival.
Leszámitol váltókat, utalványokat, nyílt tételeket stb.
Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra.
Előleget ad értékpapírokra, árukra stb.
Átvész tőzsdei megbízásokat.
Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) számlára, pénztárjegyekre és
Vállalkozik minden egyéb bankügylet kötésére.

Az igazgatóság.

Mérnök-akadémia!

gépész, villany, építész-mérnöknek és építész-vezetőknek. Fővételi feltétel 6 gymnasium osztály, vagy hasonló előképzettség vagy szakiskolai végzettség. Bővebbet az útmutatóban.

WISMAR, am der Ostsee.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy az eddig

Vanger Sándor és társa

cég alatt fennálló női divat szalont, az ifj. Szele Lajos urnak cégünkben történt kilépése folytán, a mai naptól **Vanger Sándor** néven fogom vezetni. — Amidőn ezt szíves tudomásra hozom, egyben kérem továbbra is nagybecsű szíves pártfogást. Teljes tisztelettel

Vanger Sándor,

Batthyányi-utca 1. szám.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasa a

MOLLITERGIN,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdőségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézvérdősséget. Az eldurvult, kirepedezett és szelkifujta arcot vagy kezet, a legrövidebb idő alatt fehérré s puhává tesz! Poudert alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

249,079—908. At. M. kir. Államvasutak.

Figyelmeztetés.

Félfaru vasuti-jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok kiállítására és a már használatban levőknek érvényesítése az 1909. évre.

Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok félfaru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványai, a jövő 1909. évre leendő érvényesítés végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI., Andrásy-ut 73. sz.) már f. évi október hó 15-étől kezdve beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-éig okvetlenül beküldendők.

Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a f. évből arcképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban ily igazolványt maguk részére szerezni kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kéréselniük.

Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéseért és az újak kiállításáért járó 1 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekben rovandó le. A postabélyegek a betérjesztendő névjegyzékre, vagy kérvényre ragasztandók fel.

Készpénz vagy okmánybélyeg kezelesi illeték fejében nem ragasztatik fel.

Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek azt, hogy semmiféle díjazott tisztségek vagy fizetéssel járó hivatal nem viselnek.

Budapest, 1908 szeptember hó 24.

A m. kir. áv. igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.)

TÉLI
bőr és kötött keztyük, ingek, gallérok, kézelők nyakkendők, zsebkendők és harisnyák!
Sárcipők!
Gummi különlegességek!
Györfi S.
kesztyű-, kötszer- és divat-áruháza.

Sáfrány.

Elsőrendű megbízható cég ezen eikben csakis elsőrendű áru szállítására az ország minden vidékére jól bevezetett képviselőket keres. Szíves ajánlatok M. O. 5152. jellegével és referenciákkal Rudolf Mosse Wien hirdetési irodájába küldendők. 2268

Uj! kóser Uj! Bodega.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Simonfi-utca 7. sz. alatt, a **Booskal-kávéházzal** szemben egy kóser bodegát nyitottam, ahol mindenféle **füstölt husok, hideg felvágottak, virstilk, szalvaládé, liba-tepertő** és más a legolcsóbb árak mellett árusíttatnak. **Zsír** nagyban és kisnyben jutányos árban kapható. Ugyazintén tisztán kezelt kávé kapható. — A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve o vagyok kiváló tisztelettel o

Kirschner Lipótné

SIMONFI-U. 7.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli idényre, valamint flanelek, barchetek, fekete és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadiszek.

Francia P. D. jegyű fűzők.

Arefátyol, divatövek, gyöngy- és bőr díszításkák. Menyasszonyi selymek Koszoruk és fátyolok

legolcsóbb szabott árban.

Szörme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles, barna és fekete színekben métere 8 forintól 15 forintig.

Boák és muffok

óriási választékban. — Costümökre, színházi kabátokra női posztók minden színben.

SZŐNYEGEK,

jutta, spárpa, hollandi, kiddor-münster, taposztry, velour, futó- és szalonszőnyegek, minden nagyságban, torontáli szőnyegek, diván terítők, butor szövetek és creppek, viaszkos vászon

legolcsóbb szabott árban.

Ágy- és asztalterítők,

szövet és csipke függönyök, stórok.

Kéz fehérneműek, vászon,

siffon és batiszt női ingek, nadrágok, hálóköntösök és alsó szoknyák, sima- és himzett kész ágyhuzatok, selyem lüszter és elott alsószoknyák, kásmir és selyem paplanok, matracok legolcsóbb szabott árban.

férfi ingek, lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyak-kendők, divatszsebkendők.

Alsó tricott ingek

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben.

Férfi ruhaszövetek,

magyar- és angol gyártmány. — hozzávaló belés áruk. Har snyák, keztük, nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban, legolcsóbb szabott árban

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-, vászon- és szőnyeg-raktára
Debrecen, Rózsa-utca 1. sz.

Tolnai Dániel

első és legnagyobb
hajdumegyei cipőraktár
DEBRECZEN,
Piac-utca 49 sz.
Dus választék mindennemű
legkiválóbb gyártmányú női-
férfi- és gyermek-
Cipőkben.

A világhírű „GO-ON” cipők egyedüli árusítója.

Használt,

de teljesen kijavított sorvetőgépek minden nagyságban, ugyszintén a világhírű eredeti Melchár-féle Unikum Drill vetőgépek továbbá Répavágók, Szecsavágók, Ekék, Boronák, Szöllőzuzók, Borsajtók és általában mindenféle gazdasági eszközök kedvező feltételek mellett eddig nem létezett olcsó árban felöltség mellett kaphatók.

Bagi István

gazdasági gépraktárban Kaba.

Az őszi idényre ujdonságaink

Női ruhaszövetek, Kosztüm-kelmék

Bársonyok,

Kabát-Plüssökben megérkeztek

Bosznay J. és Tsa

divat-áruházában
Debrecen, Kossuth-u. 5.

Villanyszerelő,

önálló munkás, aki 500-600 K tőkével bir, egy itt létesítendő új csillár és szerelő-üzlethez

társul

kerestetik. Jelentkezőknek a címet a kiadó hivatal csütörtökig továbbítja. 2282

Szőlőoltvány.

szállít fajtisztaságért jótállva legduzsabb választékban már évek óta elsőnek és megbízhatóbbnak ismert

Külföldi első szőlőoltvány telep; tulajdonos GASPARI FRIGYES Medgyes 25. sz. (Nagyküküllő m.) Tessék képes árjegyzéket kérni! Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségtől úgy szó-, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

BUZIÁSI PHÖNIX ASVÁNYVIZ

Kitűnő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített.

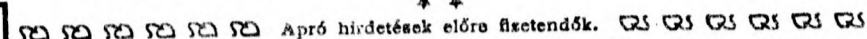
✿ RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ. ✿
Üdít, gyógyít. Orvosilag ajánlva.

Ivógyógmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: **Muschong buziasí gyógyfürdő igazgatósága Buziasfürdőn.**
Debreceni főraktár Grünberger és Gifok cégnél.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szög 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel szedett szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg bekezdetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rosenberg Béni, Bádogos-utca 4. sz. a.

Tajtékpipák, Hermonikák, Cipők, eszmák, kézi és ládakiferek és piaci táskák a legolcsóbb árban szerezhetők be a „Munkás bazár”-ban Bádogos-utca 4. szám.

35 ezer lakosu városban elegáns berendezésű jömeneteli vasuti szálloda és vendéglő más vállalat miatt kedvező feltételekkel eladó. Értekezhetni Sárközy Sándornál Hatvan-utca 17. sz.

Földvári L.

debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat **Kossuth-utca 1. sz.**

Villamos világítást, erőátvitelt, telefonok, villamos csengők berendezését, javításait, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken, legjutányosabban eszközöl.

Telefon 168. sz.

TELEFON 653.

BELYEGZŐ-GYÁR

Első Debreceni

és könyvnyomda.

SIMONFFY-U. 5.

Kárpitos- és díszítő-műhely

Debrecen, Piac-u. 47.

(a főpostával szemben.)

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, ebédlő, háló és szalonok kárpitozását, új afrik és lószőr matracok készítését és régiék felfrissítését. Függönyök feltevést és gyermekkocsik díszítését. Kész

o o o o diványok. o o o o

Jutányos árak.

Varga és Mészáros.

Pénztárnoknő felvétetik Welsz Izidor Lusztig és Bán utóda üzletében Simonffy-u. 2.

Ügynökök kerestetnek.

Hajdumegye minden városában és falujában keresünk megbízható egyéneket bármilyen állásu, akik mellékesen szép jövedelemre akarnak szert tenni, bővebbet Schwartz pipakereskedő Debrecen.

Debrecen és Hajdumegye részére fegyverek, grammofonok, Meidinger kályhák stb. részletfizetéses eladására bővebbet a Schwartz-féle tajték pipa-üzletben délelőtt.

Jókarban lévő boros hordó eladó Egy-malom-u. 4. sz. 2287

Eladó ház, Nagy udvarral és nagy helyiségekkel, lakással. Iparvállalatnak alkalmas. Cim a kiadóban.

Butorok

Erős izléses modern szép legkedvezőbb fel-

o tétel mellett o

Grósz József, Péter

cégnél szerezhetők be. Piac-utca 70. szám a.

Debreceni faipar r.-tár.

ajánlja 3 éves vágásu tűzifáit: eldrótozva ólomzáros szekérben, házhoz szállítva és berakva:

Cserfát, Bükkfát, Gyertyánfát 4 felé vágva 10 mázsát 23 koronáért. — Vargafát 10 mázsát 24 koronáért. 5 felé vágva 1 koronával drágább. **Aprózott fát 5 mázsánként már hazaszállítunk.** — Az aprózott fa tetszés szerinti mennyiségben mázsánként telepünkön átvéve **2 korona 20 fillér.**

1 öl cserfát hasábban . . . 33 koronáért
1 " bükkfát " . . . 32 " "
1 " gyertyánfát " . . . 34 " "
1 " vargafát " . . . 34 " "

Hazaszállítás ölenként 2 korona 80 fillér. Ugyanezen fák wagenszámra a legjutányosabb árak mellett kaphatók. — Megrendelések: telefon utján 544. szám, levelező-lapon, postautalványon, a részvénytársaság elárúsítóinál és **BRÜLL LAJOS** megbízott tisztviselőnk utján eszközölhetők. A szállítás **24 óra** alatt teljesítetik. A pontos szállítást ellenőrző bárcát kérjük figyelembe venni. Az igazgatóság.

Nyomatott Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szaksterü felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **díjtalannal** szolgál. Villágtöltések, csillárok és szerelvények **das választéka.**

Telefon szám: 568. 1063

Donogán és Somossy

Debrecen, Kistemplom-bazár.

Szőnyegek, Függönyök, Ágy és Asztalterítők, Flanelltakarók, Linoleum. o o

Valódi persa szőnyegek nagyraktára.

Új órás és ékszerész

Tisztelettel értesitem a t. vevő közönséget, hogy Hatvan-u. 2. sz. a. dusan felszerelt órás és ékszer-üzletet rendeztem be. Raktáron tartok konyha, ébresztő, arany és ezüst órákat és ékszereket. Órák és ékszerek javítását helyben és vidékről jótállással eszközölöm.

Deutsch L.

órák és ékszerész.

Kalapok

tisztítását, cilinderek vasalását a legjutányosabb árak szerint készíti **özv. Kiss Gáborné utóda BORZA ISTVAN** kalapos üzlete Debrecen, Főpiao, (Stenczinger-ház).

Boros hordók

és taposókádak használt

és új, minden nagyságban és mennyiségben o o kaphatók o o

Péterfia-utca 76.

Ugyanott 1 üzleti petroleumos tartály is eladó.